

ԵՎՐՈՊԱՅՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՄԻԱՎ ԴՐԱԿԱՆ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԵՎ ԼԳԲՏ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ԱՅԼ ՇԱՀԱԳՐԳԻՌ ԵՎՐՈՊԱՅՆԵՐԻ
ԲԱՑ ՆԱՄԱԿԸ՝ ՀԱՍՑԵԱԳՐՎԱԾ ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ,
ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻՆ

ԿՈՆՏԵՔՍՏ

Վերջին մի քանի տարիների ընթացքում քննարկումներ են տարվում կապված հակառետրովիրուսային դեղարայքի (ՀՌՎ) կարևորագույն դերի մասին ՄԻԱՎ-ի կանխարգելման կոմպլեքս ռազմավարությունների մեջ: ՀՌՎ-ի կիրառման ուղիներից մեկն է հանդիսանում նախակոնտակտային կանխարգելումը (PrEP): Այս մոտեցումը ենթադրում է կոնկրետ ՀՌՎ դեղորայքների օգտագործում ՄԻԱՎ բացասական կարգավիճակ ունեցող մարդկանց վարակելու վտանգը նվազեցնելու համար, ովքեր ենթարկվել են վարակման ռիսկին: 2012թ-ին ԱՄՆ-ի սննդի և դեղորայքային միջոցների վերահսկման մարմինը (FDA) հայտարարեց, որ հավանություն է տալիս տենոֆովիր/եմտրիցիտաբին դեղորայքների համակցության օգտագործմանը (ապրանքանիշի անվանումը «Տրուվադա») նախակոնտակտային կանխարգելման նպատակով: Ներկայումս Եվրոպայում կանխարգելման համար տվյալ համակցությունը հասանելի չէ, բացի գիտական հետազոտություններում ընդգրկված մարդկանցից:

Վերջերս, երկու խոշոր եվրոպական գիտական ուսումնասիրություններ՝ անգլիական PROUD և ֆրանսիական IPERGAY, հաղորդում են ՄԻԱՎ-ի նախակոնտակտային կանխարգելման հետազոտություններում մինչ այժմ նկատված արդյունավետության ամենաբարձր մակարդակը:

Այս արդյունքները իրենցից իսկական առաջընթաց են ներկայացնում: ԵՄ-ն վաղուց արդեն պետք է թույլատրեր կիրառել այն ռազմավարությունները, որոնք արդեն 2012թ-ին հաստատվել էին ԱՄՆ-ում և կիրառվում են ԱՄՆ-ի առնվազն 12500 մարդկանց կողմից:

Եվրոպայում նախակոնտակտային կանխարգելման նպատակով ՀՌՎ-ի օգտարգործման թույլատվության հետ կապված հարցերը դեռևս միանշանակ պատասխաններ չունեն: Ի՞նչ չափանիշներով է մարդկանց նշանակվելու PrEP: Որտե՞ղ և ի՞նչպես են առաքվելու դեղորայքները: Ո՞վ պետք է վճարի դրանց համար: Ի՞նչպես պետք է PrEP-ը համաձայնեցնել տարբեր խուցելի խմբերի պահանջմունքների հետ: Սակայն վերը նշված խնդիրներից ոչ մեկը անլուծելի չէ: Հաշվի առնելով լրացուցիչ հնարավորությունները, որոնք ընձեռնում է PrEP-ը ՄԻԱՎ-ի կանխարգելման ոլորտում, և ընդհանուր առմամբ սեռական առողջության ոլորտում, նրա ներմուծման և պոտենցիալ օգտակարության հարցերը պետք է դրվեն բաց քննարկման, որին կմասնակցեն ՄԻԱՎ-ով ապրող մարդիկ, առողջապահության ոլորտում աշխատող մասնագետներ, քաղաքականության ձևավորման մեջ պատասխանատու անձիք, ինչպես նաև այն կազմակերպությունները, որոնք արտադրում են ՀՌՎ դեղորայք: Մինևույն ժամանակ պետք է քայլեր ձեռնարկվեն PrEP-ի հասանելի դարձնելու համար:

ՄԻԱՎ-ով ապրող մարդկանց և ԼԳԲՏ եվրոպական կազմակերպությունների այս կոչը հասցեագրված առողջապահական համակարգի հաստատություններին և դեղագործական ընկերություններին, ուղղված է ՄԻԱՎ-ի կանխարգելմանը, սեռական առողջությանը և վարքագծի ձևավորման ոլորտում տարվող աշխատանքների բարելավմանը՝ կապված համասեռամուլների և այն տղամարդկանց առողջության հետ, ովքեր ունենում են սեռական հարաբերություններ տղամարդկանց հետ և ենթարկվում են ՄԻԱՎ-ով վարակման ռիսկին:

Որպես եվրոպական կազմակերպություններ մենք ցանկանում են հրապարակայնորեն հրավիրել ուշադրությունը հետևյալ հարցերի վրա՝

- ՄԻԱՎ-ի վարակման դեպքերը Եվրոպայում շարունակում են աճել հատկապես խոցելի խմբերի մոտ (այդ թվում տղամարդիկ, ովքեր սեռական հարաբերություն են ունենում տղամարդկանց հետ, բանտարկյալները, ԹՆՕ-ները, մարմնավաճառները, տրանսգենդերները և միգրանտները):
- Անհրաժեշտ է բարելավել ՄԻԱՎ-ի կանխարգելման ռազմավարությունները և մեթոդները խոցելի խմբերի համար, ովքեր վարակման մեծ ռիսկի են ենթարկված:

- Անհրաժեշտ են կանխարգելման լրացուցիչ մեթոդներ, ինչպես նաև ռազմավարություններ, որոնք թույլ կտան արդունավետորեն համակցել դրանք: Դա միակ միջոցն է դադարեցնելու ՄԻԱՎ համաճարակը^{liv}:
- PrEP-ի արդյունավետությունը ապացուցվել է բարձր որակի փորձարկումների միջոցով, որոնք կատարվել են Եվրոպայում: Արդյունքները ցույց են տվել, որ PrEP-ը կտրուկ նվազեցնում է ՄԻԱՎ-ի փոխանցման ռիսկը^{lv,lvii,lviii}:
- PrEP-ը այժմ անհրաժեշտ է Եվրոպայում և մենք պահանջում ենք այն: PROUD- և IPERGAY-ի հետազոտությունների, ինչպես նաև այլ ուսումնասիրությունների արդյունքները ցույց են տալիս PrEP-ի անհրաժեշտությունը այն մարդկանց համար, ովքեր ենթարկվում են ՄԻԱՎ-ով վարակման ռիսկին:
- PrEP-ը արդեն ոչ պաշտոնապես կիրառվում է: Այն չունի պատշաճ բժշկական վերահսկողություն: Խոցելի խմբերը պետք է ընտրելու հնարավորություն ունենան արդյոք ցանկանում են օգտագործել PrEP, և այդ մոտեցումը պետք է նրանց համար անվտանգ լինի^{lviii,lix,li}:

Մենք կոչ ենք անում բոլոր շահագրգիռ կողմերին PrEP-ը կիրառել հասանելի Եվրոպայում

- Մենք կոչ ենք անում Gilead կազմակերպությանը՝ Truvada® դեղարայքի արտադրողին, հայտ ներկայացնել գրանցվելու դեղորայքներով զբաղվող Եվրոպական գործակալությունում (EMA) Truvada® դեղորայքը որպես ՄԻԱՎ-ի նախակոնտակտային կանխարգելում օգտագործելու նպատակով: Մենք կոչ ենք անում EMA -ին պարզաբանել այն քայլերը, որոնք հասանելի կդարձնեն PrEP –ը:
- Մենք կոչ ենք անում դեղագործական ընկերություններին աշխատել անկախ հետազոտական ընկերությունների հետ PrEP-ի հասանելիությունը մեծացնող ծրագրերի շրջանակներում PrEP-ի ներմուծման հետ կապված հետազոտություններ իրականացնելու նպատակով:
- Մենք կոչ ենք անում հիվանդությունների վերահսկման և կանխարգելման Եվրոպական կենտրոնին (ECDC) ստեղծել աշխատանքային խումբ, որը PrEP-ի օգտագործման

ուղեցույցներ կմշակի: Խումբը պետք է ընդգրկի քաղաքացիական հասարակության և կլինիկական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներին: Այս ուղեցույցները պետք է՝

1. Որոշեն այն դեպքերը, երբ PrEP-ը բերում է ամենամեծ օգուտը
  2. Պարունակի տեղեկատվություն Եվրոպայում PrEP-ի հասանելիությունը ապահովող ռազմավարությունների մասին
  3. Ստեղծել հետևողական ծրագրեր այն մարդկանց համար, ովքեր ընդունում են ՀՌՎ-ն որպես նախակոնտակտային կանխարգելում:
- Մենք կոչ ենք անում եվրոպական երկրների ղեկավարություններին ուսումնասիրելու տարբեր ռազմավարություններ, որոնք կփոխհատուցեն PrEP-ի ծախսերը այն մարդկանց համար, ովքեր դրա կարիքը ունեն:
  - Մենք պահանջում ենք ինտեգրել PrEP-ը ավելի ընդլայնված և ամբողջական ծրագրերի մեջ սեռական առողջությունը բարելավելու նպատակով, որը նաև պետք է իր մեջ ներառի խորհրդատվություն, թեստավորում, բուժումը և այն վարակների համար պատվաստում, որոնք փոխանցվում են սեռական ճանապարհով, պահպանակների տրամադրում, նախակոնտակտային կանխարգելում և փոխօգնության խմբեր: Կանխարգելման միջոցներից ոչ մեկը չպետք է մրցակցության մեջ լինի մյուսների հետ:

ՄԻԱՎ-ի կանխարգելման ոլորտում համակցված մոտեցումների կիրառման հաջողության բանալին հանդիսանում է գիտական հետազոտությունների և գիտական հիմք ունեցող ռազմավարությունների առկայությունը: Գիտական կազմակերպությունները և քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունները պետք է համագործակցեն՝ նման տվյալներ ստանալու և տրամադրելու նպատակով: Խոցելի խմբերը կարիք ունեն նոր հնարավորությունների վերաբերյալ ակտուալ տեղեկատվության, որոնք կօգնեն նրանց ընդունելու լավագույն որոշումներ առողջության վիճակը բարելավելու և հասարակության մեջ երջանիկ կյանք վարելու համար:

END NOTES

- i. See <http://www.prepaccess.org.uk/>
- ii. www.proud.mrc.ac.uk/
- iii. www.proud.mrc.ac.uk/
- iv. Transformation of HIV from pandemic to low-endemic levels: a public health approach to combination prevention; Alexandra Jones et al. *The Lancet* – 19 July 2014 (Vol. 384, Issue 9939, Pages 272-279) DOI: 10.1016/S0140-6736(13)62230-8
- v. Grant RM et al. Results of the iPrEx open-label extension (iPrEx OLE) in men and transgender women who have sex with men: PrEP uptake, sexual practices, and HIV incidence. 20th International AIDS Conference, Melbourne, abstract TUAC0105LB, 2014.
- vi. PROUD study statement. PROUD study interim analysis finds pre-exposure prophylaxis (PrEP) is highly protective against HIV for gay men and other men who have sex with men in the UK. (16 October 2014).
<http://www.proud.mrc.ac.uk/PDF/PROUD%20Statement%20161014.pdf> (PDF)
- vii. IPERGAY press statement. Un grand succes dans la lutte contre le VIH./SIDA. Un médicament pris au moment des rapports sexuels réduit efficacement le risque d'infection. (29 October 2014). <http://www.ipergay.fr> Press release (English version) IPERGAY October 2014: <http://i-base.info/wp-content/uploads/2014/10/Press-release-IPERGAY-october-2014.doc> (Word.doc)
- viii. Knowledge, Willingness And Intention To Use Pre-Exposure Prophylaxis – Prep – In France (2014). Preliminary Results From A Community-Based Survey; Trenado E. at al, HIV Research for Prevention conference, Cape Town, 28-31 October 2014; Poster LB, P19.07 LB.
- ix. Would you use PrEP? Results from a national survey among MSM in Italy; Corbelli et al. <http://www.plus-onlus.it/ricerca-plus-useresti-prep/>
- x. Prospective Attitudes to HIV-Pre-Exposure-Prophylaxis (PrEP); The Sigma Research: http://www.sigmaresearch.org.uk/files/Sigma_Panel_INSIGHT_BLAST_6_PreExposure_Prophylaxis.pdf